

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РІШЕННЯ

08 травня 2019 р.

Київ

№ 319-р

Про перевірку рішення адміністративної колегії
Хмельницького обласного територіального відділення
Антимонопольного комітету України
від 30.06.2016 № 58-р/к у справі № 02-06/86-15

Антимонопольний комітет України, розглянувши подання від 11.01.2019
№ 13-02/301/12-зв та відповідні матеріали,

ВСТАНОВИВ:

1. ПРЕДМЕТ ПЕРЕВІРКИ

- (1) Антимонопольним комітетом України (далі – Комітет) здійснено перевірку рішення адміністративної колегії Хмельницького обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України (далі – територіальне відділення) від 30.06.2016 № 58-р/к у справі № 02-06/86-15 з власної ініціативи.

2. СТОРОНИ У СПРАВІ

- (2) Відповідачі:

товариство з обмеженою відповідальністю «Айас» (далі – ТОВ «Айас» (ідентифікаційний код юридичної особи: 39466857, місцезнаходження юридичної особи: просп. Московський, 85, м. Харків, 61001);

товариство з обмеженою відповідальністю «ТК-Фаро» (далі – ТОВ «ТК-Фаро») (ідентифікаційний код юридичної особи: 39466422, місцезнаходження юридичної особи: просп. Московський, 89, м. Харків);

публічне акціонерне товариство «Укрнафта» (далі – ПАТ «Укрнафта») (ідентифікаційний код юридичної особи: 00135390, місцезнаходження юридичної особи: пров. Несторівський, 3-5, м. Київ, 04053).

3. РІШЕННЯ У СПРАВІ

- (3) У рішенні адміністративної колегії територіального відділення від 30.06.2016 № 58-р/к у справі № 02-06/86-15 (далі – Рішення) постановлено:

«1. Визнати дії товариства з обмеженою відповідальністю «Айас» (юридична адреса: проспект Московський, 85, м. Харків, 61001 код ЄДРПОУ 39466857), товариства з обмеженою відповідальністю «ТК-Фаро» (юридична адреса: проспект Московський, 89, м. Харків, код ЄДРПОУ 39466422) та публічного акціонерного товариства «Укрнафта» (юридична адреса: 04053, м. Київ, вул. Несторівський провулок 3-5, код ЄДРПОУ 00135390), що полягали у встановленні в лютому – квітні 2015 року у територіальних межах автошляху міжнародного значення М12 Стрий-Тернопіль-Кіровоград-Знам'янка в межах Хмельницької області, автошляху національного значення Н 03 Житомир-Чернівці в межах Хмельницької області, автошляху регіонального значення Р05 Городище-Рівне-Старокостянтинів в межах Хмельницької області та адміністративно-територіальних межах м. Хмельницького однакових роздрібних цін на скраплений газ в якості моторного палива, що реалізується через АГЗС, без об'єктивно виправданих причин та утримання їх на однаковому рівні, порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 1 статті 50 та частиною третьою статті 6 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді антиконкурентних узгоджених дій шляхом вчинення суб'єктами господарювання схожих дій на ринку товару, які можуть призвести до обмеження конкуренції у разі, якщо аналіз ситуації на ринку спростовує наявність об'єктивних причин для вчинення таких дій.

2. Згідно з абзацом 2 частини 2 статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції» за порушення законодавства про захист економічної конкуренції, зазначене в пункті 1 рішення, на товариство з обмеженою відповідальністю «Айас» накласти штраф у розмірі 68 000 (шістдесят вісім тисяч) грн.

3. Згідно з абзацом 2 частини 2 статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції» за порушення законодавства про захист економічної конкуренції, зазначене в пункті 1 рішення, на товариство з обмеженою відповідальністю «ТК-Фаро» » накласти штраф у розмірі 68 000 (шістдесят вісім тисяч) грн.

4. Згідно з абзацом 2 частини 2 статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції» за порушення законодавства про захист економічної конкуренції, зазначене в пункті 1 рішення, на публічне акціонерного товариство «Укрнафта» накласти штраф у розмірі 68 000 (шістдесят вісім тисяч) грн.

5. Визнати дії товариства з обмеженою відповідальністю «Айас» (юридична адреса: проспект Московський, 85, м. Харків, 61001 код ЄДРПОУ 39466857), товариства з обмеженою відповідальністю «ТК-Фаро» (юридична адреса: проспект Московський, 89, м. Харків, код ЄДРПОУ 39466422) та публічного акціонерного товариства «Укрнафта» (юридична адреса: 04053, м. Київ, вул. Несторівський провулок 3-5, код ЄДРПОУ 00135390), що полягали у встановленні в лютому – квітні 2015 року у територіальних межах автошляху міжнародного значення М12 Стрий-Тернопіль-Кіровоград-Знам'янка в межах Хмельницької області, автошляху національного значення Н 03 Житомир-Чернівці в межах Хмельницької області, автошляху регіонального значення Р05 Городище-Рівне-Старокостянтинів в межах Хмельницької області та адміністративно-територіальних межах м. Хмельницького однакових роздрібних цін на дизельне пальне, що реалізується через АЗС, без об'єктивно виправданих причин та утримання їх на однаковому рівні, порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 1 статті 50 та частиною третьою статті 6 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді антиконкурентних узгоджених дій шляхом вчинення суб'єктами господарювання схожих дій на ринку товару, які можуть призвести до обмеження конкуренції у разі, якщо аналіз ситуації на ринку спростовує наявність об'єктивних причин для вчинення таких дій.

6. Згідно з абзацом 2 частини 2 статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції» за порушення законодавства про захист економічної конкуренції, зазначене в пункті 5 рішення, на товариство з обмеженою відповідальністю «Айас», накласти штраф у розмірі 68 000 (шістдесят вісім тисяч) грн.

7. Згідно з абзацом 2 частини 2 статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції» за порушення законодавства про захист економічної конкуренції, зазначене в пункті 5 рішення, на товариство з обмеженою відповідальністю «ТК-Фаро» накласти штраф у розмірі 68 000 (шістдесят вісім тисяч) грн.»

8. Згідно з абзацом 2 частини 2 статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції» за порушення законодавства про захист економічної конкуренції, зазначене в пункті 5 рішення, публічне акціонерного товариство «Укрнафта» накласти штраф у розмірі 68 000 (шістдесят вісім тисяч) грн.»

4. ПРОЦЕСУАЛЬНІ ДІЇ ЩОДО ПЕРЕВІРКИ РІШЕННЯ

- (4) Розпорядженням державного уповноваженого Комітету від 25.08.2016 № 06/233-р розпочато перевірку Рішення за власною ініціативою.
- (5) У вересні 2016 року ухвалами господарського суду Хмельницької області порушено провадження у судових справах за позовами ТОВ «Айас» (судова справа № 924/840/16), ТОВ «ТК-Фаро» (судова справа № 924/841/16) та ПАТ «Укрнафта» (судова справа № 924/827/16) до територіального відділення про визнання недійсним Рішення.
- (6) Обставини, які підлягали встановленню під час розгляду судових справ № 924/840/16, № 924/841/16 та № 924/827/16, мали значення для перевірки Рішення.
- (7) Розпорядженням державного уповноваженого Комітету від 21.10.2016 № 06/334-р зупинено перевірку Рішення до завершення розгляду господарськими судами справ № 924/840/16, № 924/841/16 та № 924/827/16.
- (8) Рішенням господарського суду Хмельницької області від 18.11.2016 у справі № 924/840/16, залишеним без змін постановою Рівненського апеляційного господарського суду від 01.02.2017 та постановою Вищого господарського суду України від 18.04.2017, ТОВ «Айас» у задоволенні позову до територіального відділення про визнання недійсним Рішення відмовлено. Рішення господарського суду Хмельницької області від 18.11.2016 у справі № 924/840/16 набрало законної сили.
- (9) Рішенням господарського суду Хмельницької області від 25.10.2016 у справі № 924/841/16, залишеним без змін постановою Рівненського апеляційного господарського суду від 30.01.2017 та постановою Вищого господарського суду України від 11.04.2017, ТОВ «ТК-Фаро» у задоволенні позову до територіального відділення про визнання недійсним Рішення відмовлено. Рішення господарського суду Хмельницької області від 25.10.2016 у справі № 924/841/16 набрало законної сили.
- (10) Рішенням господарського суду Хмельницької області від 17.10.2016 у справі № 924/827/16, залишеним без змін постановою Рівненського апеляційного господарського суду від 06.12.2016, ПАТ «Укрнафта» у задоволенні позову до територіального відділення про визнання недійсним Рішення відмовлено. Рішення господарського суду Хмельницької області від 17.10.2016 у справі № 924/827/16 набрало законної сили.
- (11) Розпорядженням державного уповноваженого Комітету від 11.01.2019 № 06/10-р поновлено перевірку Рішення.

5. ПЕРЕВІРКА РІШЕННЯ

- (12) На підставі аналізу Рішення, матеріалів справи № 02-06/86-15 господарськими судами під час розгляду судової справи № 924/827/16 встановлено наступне.
- (13) Територіальне відділення згідно з наданими повноваженнями здійснює контроль за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції на ринках роздрібної торгівлі світлими нафтопродуктами та дизельним паливом на території Хмельницької області, під час здійснення якого було встановлено таке.
- (14) На 01.01.2016 учасниками ринків роздрібної торгівлі світлими нафтопродуктами та дизельним паливом на території Хмельницької області є 47 суб'єктів господарювання. Учасники ринку здійснюють реалізацію світлих нафтопродуктів через мережу власних та орендованих автозаправних станцій (далі – АЗС). За результатами аналізу інформації, отриманої від учасників ринку, та інформації органів державної влади, на

території Хмельницької області на 01.01.2016 налічується 200 АЗС. Із загальної кількості АЗС: 147 отримані в оренду, 53 експлуатуються власниками. Розрахунки при роздрібній торгівлі світлими нафтопродуктами та дизельним паливом в більшості з них проводяться в готівковій формі.

- (15) Протягом 2015 року коло учасників регіональних ринків роздрібної торгівлі нафтопродуктами зазнавало деяких змін унаслідок виходу (входу) деяких суб'єктів господарювання із цих ринків шляхом продажу власних АЗС, передачі АЗС в оренду тощо.
- (16) Окремим товарним ринком є ринок скрапленого газу, що реалізовується через автогазозаправні станції (далі – АГЗС), оскільки для споживачів, транспортні засоби яких технічно обладнані для використання скрапленого газу як моторного пального, бензини та стисненого природного газу не є альтернативним товаром, до споживання якого вони можуть легко перейти без понесення додаткових витрат на технічне переоснащення транспортних засобів чи на придбання більш дорогого виду пального – бензинів.
- (17) Узагальнюючи дані стосовно ситуації на територіальних ринках роздрібної реалізації нафтопродуктів та скрапленого газу як моторного пального в межах Хмельницької області, можна дійти висновку, що товарні ринки вздовж автошляхів області є достатньо концентрованими та монополізованими у зв'язку з присутністю суб'єктів господарювання, які мають ознаки колективного домінування. На відміну від цього, на товарних ринках у територіальних межах адміністративно-територіальних одиниць відсутня значна конкуренція внаслідок обмеженого кола учасників ринку, внаслідок чого ці ринки є монополізованими одним суб'єктом господарювання.
- (18) За результатами постійного моніторингу товарних ринків роздрібної реалізації скрапленого газу як моторного пального та роздрібної торгівлі дизельним паливом у Хмельницькій області територіальне відділення досліджувало цінову поведінку найпотужніших операторів зазначеного ринку. Під час дослідження проаналізовано рівні закупівельних та роздрібних цін на скраплений газ як моторне пальне та дизельне пальне.
- (19) Метою зазначеного дослідження є аналіз дотримання вимог законодавства про захист економічної конкуренції суб'єктами господарювання, які здійснюють реалізацію скрапленого газу як моторного пального та дизельного пального, щодо виявлення антиконкурентних узгоджених дій.
- (20) За результатами моніторингу роздрібних цін на скраплений газ як моторне пальне територіальним відділенням встановлено, що протягом першого півріччя 2015 року на ринку спостерігалось одночасне підвищення, зниження роздрібних цін на скраплений газ як моторне пальне та на дизельне пальне, що реалізують через АГЗС та АЗС ТОВ «Айас», ТОВ «ТК-Фаро» та ПАТ «Укрнафта».
- (21) Територіальним відділенням, зокрема, досліджено ситуацію в період з лютого по травень 2015 року, оскільки саме в той час спостерігались різкі коливання цін на пальне й одночасне підвищення, зниження роздрібних цін на скраплений газ як моторне пальне в деяких суб'єктів господарювання на вказаних ринках.
- (22) ТОВ «ТК-Фаро» здійснює свою діяльність на ринках роздрібної торгівлі високооктановими бензинами, дизельним паливом та скрапленим газом як моторним паливом у межах Хмельницької області через 22 орендованих АЗС.
- (23) При роздрібній реалізації нафтопродуктів на території Хмельницької області товариство використовує бренди «Авіас», «ANP», «Energy».

- (24) ТОВ «Айас» здійснює свою діяльність на ринках роздрібної торгівлі високооктановими бензинами, дизельним паливом та скрапленим газом як моторним паливом у межах Хмельницької області через 24 орендовані АЗС.
- (25) При роздрібній реалізації нафтопродуктів на території Хмельницької області товариство використовує бренди «Авіас», «АНР», «Energy».
- (26) ПАТ «Укрнафта» здійснює свою діяльність на ринках роздрібної торгівлі високооктановими бензинами, дизельним паливом та скрапленим газом як моторним паливом у межах Хмельницької області через 17 власних АЗС.
- (27) При роздрібній реалізації нафтопродуктів на території Хмельницької області товариство використовує власний товарний знак «Укрнафта».
- (28) ТОВ «Айас», ТОВ «ТК-Фаро» та ПАТ «Укрнафта» є суб'єктами господарювання в розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції».
- (29) За наявною в територіальному відділенні інформацією, відносини контролю між ТОВ «Айас», ТОВ «ТК-Фаро» та ПАТ «Укрнафта» відсутні.
- (30) І. Під час розгляду справи № 02-06/86-15 територіальне відділення проводило дослідження ринків:
- роздрібної торгівлі високооктановими бензинами (А-92, А-95);
  - роздрібної торгівлі низькооктановими бензинами (А-76, А-80);
  - роздрібної торгівлі дизельним паливом;
  - роздрібної торгівлі скрапленим газом.
- (31) Дослідження зазначених ринків проводилося згідно з Методикою визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженою розпорядженням Антимонопольного комітету України від 5 березня 2002 року № 49-р, зареєстрованою в Міністерстві юстиції України 1 квітня 2002 року за № 317/6605 (далі – Методика). Під час проведення дослідження використовувалась інформація від учасників ринку щодо їх діяльності у 2015 році.
- (32) За результатами проведеного дослідження ринків з'ясовано наступне.
- (33) Споживачами високооктанових, низькооктанових бензинів, дизельного пального та скрапленого газу як моторного пального є фізичні та юридичні особи, які експлуатують автотранспортні засоби та заправляються нафтопродуктами у територіальних межах ринків, що досліджуються.
- (34) У рамках цієї справи товарними межами ринку визначено роздрібну торгівлю дизельним паливом та роздрібну торгівлю скрапленим газом як моторним паливом.
- (35) **Часовими межами** дослідження регіональних ринків роздрібної торгівлі дизельним паливом та роздрібної торгівлі скрапленим газом як моторним паливом визначено 2015 рік.
- (36) **Територіальні межі** досліджуваних регіональних ринків роздрібної торгівлі дизельним паливом та роздрібної торгівлі скрапленим газом як моторним паливом визначено згідно з розділом 6 Методики шляхом установаження мінімальної території, за межами якої, з точки зору споживачів, придбання в роздріб скрапленого газу є неможливим або недоцільним.
- (37) **Територіальними (географічними) межами** досліджуваних регіональних ринків роздрібної торгівлі дизельним паливом та роздрібної торгівлі скрапленим газом як моторним паливом визначено адміністративно-територіальні межі міста Хмельницького, автошлях міжнародного значення М12 Стрий – Тернопіль – Кіровоград – Знам'янка в межах Хмельницької області, автошлях національного

значення Н 03 Житомир – Чернівці в межах Хмельницької області та автошлях регіонального значення Р05 Городище – Рівне – Старокостянтинів у межах Хмельницької області.

Кількість учасників ринків

- (38) Ситуація на ринку в територіальних межах міста Хмельницького, автошляху міжнародного значення М12 Стрий – Тернопіль – Кіровоград – Знам'янка в межах Хмельницької області, автошляху національного значення Н 03 Житомир – Чернівці в межах Хмельницької області та автошляху регіонального значення Р05 Городище – Рівне – Старокостянтинів у межах Хмельницької області у 2015 році щодо кількості учасників ринку роздрібної торгівлі дизельним паливом та роздрібною торгівлі скрапленим газом як моторним паливом, обсягів реалізації ними зазначених товарів та їх частки на ринку наведена в Рішенні.
- (39) Аналізуючи дані, наведені в Рішенні, зокрема інформацію, одержану від учасників ринків, встановлено, що ТОВ «Айас», ТОВ «ТК-Фаро» та ПАТ «Укрнафта» протягом 2015 року займали **сукупну частку на ринку роздрібної торгівлі дизельним паливом:**
- у територіальних межах міста Хмельницького – 38,29 відсотка;
- автошляху міжнародного значення М12 Стрий – Тернопіль – Кіровоград – Знам'янка в межах Хмельницької області – 12,75 відсотка;
- автошляху національного значення Н03 Житомир – Чернівці в межах Хмельницької області – 18,35 відсотка;
- автошляху регіонального значення Р05 Городище – Рівне – Старокостянтинів у межах Хмельницької області – 23,13 відсотка.
- (40) Аналіз наведеної в Рішенні динаміки зміни роздрібних цін на дизельне паливо свідчить, що відпускні ціни АЗС ТОВ «Айас», ТОВ «ТК-Фаро» та ПАТ «Укрнафта» змінювалися одночасно на однакову величину та були нижчі, ніж у конкурентів, що вказує на ознаки схожості дій останніх.
- (41) Так, починаючи з лютого 2015 року, роздрібні ціни на дизельне паливо ТОВ «Айас», ТОВ «ТК-Фаро» та ПАТ «Укрнафта» були нижчими в середньому на 0,20 грн/літр, ніж у конкурентів.
- (42) Крім того, аналіз ситуації на регіональному ринку дизельного пального, що реалізовується через АЗС у межах Хмельницької області, спростовує наявність об'єктивних причин для однакової зміни роздрібних цін на дизельне паливо в період з 01.02.2015 по 30.04.2015.
- (43) Аналіз наведеної у Рішенні динаміки зміни закупівельних цін на дизельне паливо свідчить, що на АЗС ТОВ «Айас», ТОВ «ТК-Фаро» та ПАТ «Укрнафта» підвищення та зниження роздрібних цін відбувалось непропорційно зміні закупівельних цін.
- (44) За інформацією, наданою ТОВ «Айас», ТОВ «ТК-Фаро» та ПАТ «Укрнафта» щодо обсягів реалізації дизельного пального в Хмельницькій області, у період з березня по квітень 2015 року відбулося збільшення обсягів роздрібною реалізації дизельного пального з 389 960,1 літра до 458 829,6 літра – у ТОВ «Айас», з 504 967 літрів до 576 023,5 літра – у ТОВ «ТК-Фаро» та з 1 091 265,2 літра до 1 055 869,6 літра – у ПАТ «Укрнафта».
- (45) Збільшення обсягів реалізації пального могло відбутись, зокрема, внаслідок узгоджених дій ТОВ «Айас», ТОВ «ТК-Фаро» та ПАТ «Укрнафта».
- (46) Для прикладу, роздрібна ціна дизельного пального протягом лютого 2015 року в ТОВ «Айас», ТОВ «ТК-Фаро» та ПАТ «Укрнафта» зростала 9 разів. При цьому

ТОВ «Айас», ТОВ «ТК-Фаро» проводили закупівлю пального майже одночасно, але з різницею в ціні та обсязі. ПАТ «Укрнафта» проводило закупівлю тричі у великому обсязі.

- (47) Залишок дизельного пального на 01.02.2015 у ТОВ «Айас» становив 299 928,55 літра, у ТОВ «ТК-Фаро» – 311 859 літрів, а в ПАТ «Укрнафта» – 255 654,14 літра.
- (48) Тобто, ТОВ «Айас», ТОВ «ТК-Фаро» та ПАТ «Укрнафта» могли реалізовувати дизельне пальне, придбане за попередній місяць за цінами, які б відрізнялися від цін один одного.
- (49) З графіка індексу інфляції в Україні за лютий – квітень 2015 року (зазначена інформація наведена в графіку 1 на сторінці 12 Рішення) та динаміка зміни ціни на дизельне паливо в ТОВ «Айас», ТОВ «ТК-Фаро» та ПАТ «Укрнафта» (зазначена інформація наведена в графіку 2 на сторінці 12 Рішення) вбачається, що зміна роздрібної ціни на дизельне пальне різко відрізняється від зміни індексу інфляції, що підтверджує, що цінова політика відповідачів не відповідала кон'юнктурі ринку.
- (50) Крім цього, ТОВ «Айас», ТОВ «ТК-Фаро» та ПАТ «Укрнафта» у своїх поясненнях не надали вичерпної інформації щодо розрахунку вартості дизельного пального, однак зазначили, що вони мають право самостійно встановлювати ціни, крім тих, щодо яких здійснюється державне регулювання. Вказані пояснення ще раз доводять той факт, що ТОВ «Айас», ТОВ «ТК-Фаро» та ПАТ «Укрнафта» встановлювали ціни на дизельне пальне не з розрахунку економічних складових.
- (51) Аналізуючи дані, наведені в Рішенні, зокрема інформацію, одержану від учасників ринків, встановлено, що ТОВ «Айас», ТОВ «ТК-Фаро» та ПАТ «Укрнафта» протягом 2015 року займали **сукупну частку на ринку скрапленого газу як моторного пального:**
- у територіальних межах міста Хмельницького – 29,11 відсотка;
- автошляху міжнародного значення М12 Стрий – Тернопіль – Кіровоград – Знам'янка в межах Хмельницької області – 30,7 відсотка;
- автошляху національного значення Н03 Житомир – Чернівці в межах Хмельницької області – 55,6 відсотка;
- автошляху регіонального значення Р05 Городище – Рівне – Старокостянтинів у межах Хмельницької області – 45,2 відсотка.
- (52) Аналіз наведеної у Рішенні динаміки зміни роздрібних цін на скраплений газ як моторне пальне свідчить, що відпускні ціни ТОВ «Айас», ТОВ «ТК-Фаро» та ПАТ «Укрнафта» змінювались одночасно на однакову величину та були нижчі, ніж у конкурентів, що вказує на ознаки схожості дій останніх.
- (53) Так, починаючи з 01.02.2015, роздрібні ціни на скраплений газ як моторне пальне в ТОВ «Айас», ТОВ «ТК-Фаро» та ПАТ «Укрнафта» були нижчими в середньому на 0,10 – 0,20 грн/літр, ніж у конкурентів.
- (54) Крім того, аналіз ситуації на регіональному ринку скрапленого газу як моторного пального, що реалізовується через АГЗС у межах Хмельницької області, спростовує наявність об'єктивних причин для однакової зміни роздрібних цін на скраплений газ у період з 06.02.2015 по 30.04.2015.
- (55) Аналіз наведеної в додатку 2 до Рішення динаміки зміни закупівельних цін на скраплений газ як моторне пальне свідчить, що на АЗС ТОВ «Айас», ТОВ «ТК-Фаро» та ПАТ «Укрнафта» підвищення та зниження роздрібних цін відбувалось непропорційно зміні закупівельних цін.

- (56) Протягом досліджуваного періоду 2015 року ТОВ «Айас», ТОВ «ТК-Фаро» та ПАТ «Укрнафта» закупували скраплений газ як моторне пальне за різними цінами.
- (57) За інформацією, наданою ТОВ «Айас», ТОВ «ТК-Фаро» та ПАТ «Укрнафта» щодо обсягів реалізації скрапленого газу як моторного пального, у Хмельницькій області в період з лютого по квітень 2015 року відбулося збільшення обсягів роздрібної реалізації скрапленого газу як моторного пального на 19 відсотків – з 472 701 літра до 581 895 літрів у ПАТ «Укрнафта», у ТОВ «Айас» – на 11 відсотків – з 498 467 літрів до 563 540 літрів та в ТОВ «ТК-Фаро» – на 16 відсотків – з 493 165 літрів до 580 205 літрів. Збільшення обсягів реалізації пального могло відбутись, зокрема, внаслідок узгоджених дій ТОВ «Айас», ТОВ «ТК-Фаро» та ПАТ «Укрнафта» (зазначена інформація наведена в таблиці 12 на сторінці 21 Рішення).
- (58) Для прикладу, роздрібна ціна скрапленого газу як моторного пального протягом лютого 2015 року в ТОВ «Айас», ТОВ «ТК-Фаро» та ПАТ «Укрнафта» зростала 9 разів. При цьому ТОВ «Айас», ТОВ «ТК-Фаро» здійснювали закупівлю пального майже одночасно, але з різницею в ціні та обсязі. ПАТ «Укрнафта» взагалі проводило закупівлю один раз в кінці лютого.
- (59) Залишок скрапленого газу як моторного пального на 01.02.2015 у ТОВ «Айас» становив 80 608,28 літра, у ТОВ «ТК-Фаро» – 93 612,68 літра, а в ПАТ «Укрнафта» – 44 681,89 літра.
- (60) Тобто, ТОВ «Айас», ТОВ «ТК-Фаро» та ПАТ «Укрнафта» могли реалізовувати пальне, придбане за попередній місяць, за цінами, які б відрізнялися від цін один одного.
- (61) Слід звернути увагу, що протягом лютого – квітня 2015 року спостерігалось суттєве підвищення обсягів реалізації скрапленого газу ТОВ «Айас», ТОВ «ТК-Фаро» та ПАТ «Укрнафта».
- (62) З графіків індексу інфляції в Україні за січень – квітень 2015 року (зазначена інформація наведена в графіку 1 на сторінці 12 Рішення) та динаміки зміни ціни на скраплений газ як моторне пальне в ТОВ «Айас», ТОВ «ТК-Фаро» та ПАТ «Укрнафта» (зазначена інформація наведена в графіку 3 на сторінці 21 Рішення) вбачається, що зміна роздрібної ціни на скраплений газ різко відрізняється від зміни індексу інфляції, що підтверджує, що цінова політика в ТОВ «Айас», ТОВ «ТК-Фаро» та ПАТ «Укрнафта» не відповідає кон'юктурі ринку.
- (63) За наданою ТОВ «ТК-Фаро» інформацією (лист від 13.07.2015 № 163), роздрібні ціни на скраплений газ як моторне пальне та дизельне пальне в ТОВ «ТК-Фаро» формуються з урахуванням вартості придбання товару, витрат, яких зазнає ТОВ «ТК-Фаро», пов'язаних із господарською діяльністю, рентабельністю та попитом на нафтопродукти та скраплений газ.
- (64) Роздрібні ціни на скраплений газ як моторне пальне в ТОВ «Айас» (лист від 13.07.2015 № 143) формуються з урахуванням вартості придбання товару, господарських витрат, рентабельності та кон'юктурі ринку.
- (65) Основним фактором встановлення роздрібних цін на дизельне пальне та скраплений газ як моторне пальне в ПАТ «Укрнафта» (лист від 13.07.2015 № 08.1-71/791-1) є оптові закупівельні ціни та кон'юктура ринку.
- (66) Будь-яких розрахунків вартості пального ТОВ «Айас», ТОВ «ТК-Фаро» та ПАТ «Укрнафта» не надали, що підтверджує відсутність економічних підстав для одночасної зміни роздрібних цін.
- (67) Кожне підприємство повинно формувати ціни виходячи з показників власної господарської діяльності. Проте в цьому випадку зміна роздрібних цін на скраплений газ як моторне пальне, що реалізується через АГЗС, та дизельне пальне, що

реалізується через АЗС, відбувалась одночасно та на однаковому рівні з конкурентом, без економічного обґрунтування.

- (68) Територіальним відділенням встановлено, що ТОВ «Айас», ТОВ «ТК-Фаро» та ПАТ «Укрнафта» зазнавали різних витрат на реалізацію дизельного пального та скрапленого газу як моторного пального. Крім того, АГЗС та АЗС операторів мають різне географічне розташування, що також впливає на диференціацію витрат.
- (69) Отже, за наявності різних витрат, обсягів реалізації та рівня закупівельних цін на скраплений газ та дизельне пальне, ТОВ «Айас», ТОВ «ТК-Фаро» та ПАТ «Укрнафта» встановлювали на однаковому рівні роздрібні ціни: у період з березня по червень 2015 року – на скраплений газ як моторне пальне, що реалізується через АГЗС, та в період з лютого по квітень 2015 року – на дизельне пальне, що реалізується через АЗС.
- (70) Отже, встановлення операторами роздрібних цін на скраплений газ як моторне пальне та дизельне пальне на однаковому рівні є схожими діями на регіональному ринку скрапленого газу, що реалізовується через АГЗС, та на регіональному ринку дизельного пального, що реалізовується через АЗС ТОВ «Айас», ТОВ «ТК-Фаро» та ПАТ «Укрнафта», які розташовані на території Хмельницької області.
- (71) У результаті такої поведінки операторами могла бути обмежена конкуренція на ринку.
- (72) Можливість обмеження конкуренції полягала в тому, що оператори не змагалися між собою з метою здобуття переваг завдяки власним досягненням та зменшенню фактичних витрат, пов'язаних із діяльністю з роздрібною реалізацією скрапленого газу як моторного пального через АГЗС та дизельного пального через АЗС, за встановлення обґрунтованої, справедливої ціни за ці товари, а, орієнтуючись на рівень ціни один одного (а не на потреби споживачів), одночасно змінювали ціни без об'єктивно виправданих на те причин.
- (73) Слід також звернути увагу, що в досліджуваній період у ТОВ «Айас», ТОВ «ТК-Фаро» та ПАТ «Укрнафта» обсяги реалізації скрапленого газу як моторного пального лише зростали, що підтверджує те, що вказані суб'єкти господарювання отримують конкурентні переваги не завдяки власним досягненням, а завдяки узгодженій поведінці.
- (74) Відповідно до частини третьої статті 6 Закону України «Про захист економічної конкуренції», антиконкурентними узгодженими діями вважаються вчинення суб'єктами господарювання схожих дій на ринку товару, які призвели чи можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції, у разі якщо аналіз ситуації на ринку товару спростовує наявність об'єктивних причин для вчинення таких дій.
- (75) Тобто, економічно необґрунтована паралельна поведінка кількох провідних продавців товару на певному товарному ринку, навіть за відсутності між ними антиконкурентних домовленостей, може бути визнана порушенням, передбаченим пунктом 1 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції».
- (76) Територіальним відділенням були надіслані копії подання від 25.05.2016 № 05/112-п з попередніми висновками у справі № 02-06/86-15 на адреси ПАТ «Укрнафта», ТОВ «Айас» і ТОВ «ТК-Фаро» (листи від 25.06.2016 № 01-27/05-1570, № 01-27/05-1568 та № 01-27/05-1569 відповідно).
- (77) ТОВ «Айас», ТОВ «ТК-Фаро» та ПАТ «Укрнафта» не було спростовано факту узгодженості їх поведінки, зокрема, ТОВ «Айас», ТОВ «ТК-Фаро» та ПАТ «Укрнафта» не надали ні жодних розрахунків вартості пального, ні обґрунтувань встановлення ними саме такої ціни на скраплений газ та дизельне пальне.
- (78) Територіальним відділенням встановлено, що протягом лютого – квітня 2015 року ціни в ТОВ «Айас», ТОВ «ТК-Фаро» та ПАТ «Укрнафта» змінювались одночасно й були

однаковими, тоді як ТОВ «Айас», ТОВ «ТК-Фаро» та ПАТ «Укрнафта» закупували пальне в різний час та за різними цінами, при цьому обсяги реалізації та закупівлі теж були різними. Вказані факти свідчать про узгодженість їх поведінки. ТОВ «Айас», ТОВ «ТК-Фаро» та ПАТ «Укрнафта» ніяким чином не спростували зазначені доводи територіального відділення та не довели, що однакова ціна в зазначених суб'єктів господарювання обумовлена кон'юнктурою ринку.

(79) Крім того, ТОВ «Айас», ТОВ «ТК-Фаро» та ПАТ «Укрнафта» мали різну кількість АЗС та АГЗС, які мають різне географічне розташування, що у свою чергу також впливає на диференціацію витрат.

(80) Отже, у зв'язку із встановленими у справі № 02-06/86-15 обставинами адміністративна колегія територіального відділення дійшла обґрунтованого висновку, що:

- дії ТОВ «Айас», ТОВ «ТК-Фаро» та ПАТ «Укрнафта», що полягали у встановленні в лютому – квітні 2015 року в територіальних межах автошляху міжнародного значення М12 Стрий – Тернопіль – Кіровоград – Знам'янка в межах Хмельницької області, автошляху національного значення Н 03 Житомир – Чернівці в межах Хмельницької області, автошляху регіонального значення Р05 Городище – Рівне – Старокостянтинів у межах Хмельницької області та адміністративно-територіальних межах міста Хмельницького однакових роздрібних цін на скраплений газ як моторне пальне, що реалізується через АГЗС, без об'єктивно виправданих причин та утримання їх на однаковому рівні, є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 1 статті 50 та частиною третьою статті 6 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді антиконкурентних узгоджених дій шляхом вчинення суб'єктами господарювання схожих дій на ринку товару, які можуть призвести до обмеження конкуренції у разі, якщо аналіз ситуації на ринку спростовує наявність об'єктивних причин для вчинення таких дій;

- дії ТОВ «Айас», ТОВ «ТК-Фаро» та ПАТ «Укрнафта», що полягали у встановленні в лютому – квітні 2015 року в територіальних межах автошляху міжнародного значення М12 Стрий – Тернопіль – Кіровоград – Знам'янка в межах Хмельницької області, автошляху національного значення Н 03 Житомир – Чернівці в межах Хмельницької області, автошляху регіонального значення Р05 Городище – Рівне – Старокостянтинів у межах Хмельницької області та адміністративно-територіальних межах міста Хмельницького однакових роздрібних цін на дизельне пальне, що реалізується через АЗС, без об'єктивно виправданих причин та утримання їх на однаковому рівні, є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 1 статті 50 та частиною третьою статті 6 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді антиконкурентних узгоджених дій шляхом вчинення суб'єктами господарювання схожих дій на ринку товару, які можуть призвести до обмеження конкуренції у разі, якщо аналіз ситуації на ринку спростовує наявність об'єктивних причин для вчинення таких дій.

6. ПІДСТАВИ ДЛЯ ЗАЛИШЕННЯ РІШЕННЯ БЕЗ ЗМІН

(81) Рішення оскаржувались ТОВ «Айас» (судова справа № 924/840/16), ТОВ «ТК-Фаро» (судова справа № 924/841/16) та ПАТ «Укрнафта» (судова справа № 924/827/16) у судовому порядку. Докази, наведені в Рішенні, були проаналізовані господарськими судами під час розгляду наведених судових справ.

(82) Рішенням господарського суду Хмельницької області від 18.11.2016 у справі № 924/840/16, залишеним без змін постановою Рівненського апеляційного господарського суду від 01.02.2017 та постановою Вищого господарського суду

України від 18.04.2017, ТОВ «Айас» у задоволенні позову до територіального відділення про визнання недійсним Рішення відмовлено. Рішення господарського суду Хмельницької області від 18.11.2016 у справі № 924/840/16 набрало законної сили.

- (83) Рішенням господарського суду Хмельницької області від 25.10.2016 у справі № 924/841/16, залишеним без змін постановою Рівненського апеляційного господарського суду від 30.01.2017 та постановою Вищого господарського суду України від 11.04.2017, ТОВ «ТК-Фаро» у задоволенні позову до територіального відділення про визнання недійсним Рішення відмовлено. Рішення господарського суду Хмельницької області від 25.10.2016 у справі № 924/841/16 набрало законної сили.
- (84) Рішенням господарського суду Хмельницької області від 17.10.2016 у справі № 924/827/16, залишеним без змін постановою Рівненського апеляційного господарського суду від 06.12.2016, ПАТ «Укрнафта» у задоволенні позову до територіального відділення про визнання недійсним Рішення відмовлено. Рішення господарського суду Хмельницької області від 17.10.2016 у справі № 924/827/16 набрало законної сили.
- (85) Отже, господарські суди під час розгляду судових справ № 924/840/16, № 924/841/16 та № 924/827/16 дійшли висновку про те, що адміністративною колегією територіального відділення під час прийняття Рішення у справі № 02-06/86-15 було повно з'ясовано обставини, які мають значення для справи, доведено обставини, які мають значення для справи і які визнано встановленими, висновки, викладені в Рішенні, відповідають обставинам справи, норми матеріального та процесуального права застосовані правильно.
- (86) Отже, підстави, визначені частиною першою статті 59 Закону України «Про захист економічної конкуренції» для зміни, скасування чи визнання недійсним Рішення, відсутні.
- (87) Статтею 124 Конституції України та статтею 5 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» визначено, що правосуддя в Україні здійснюється виключно судами, делегування функцій судів, а також привласнення цих функцій іншими органами чи посадовими особами не допускається.
- (88) Статтею 129¹ Конституції України визначено, що судові рішення є обов'язковим до виконання, а статтею 13 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» визначено, що судові рішення, що набрали законної сили, є обов'язковими до виконання всіма органами державної влади, органами місцевого самоврядування, їх посадовими та службовими особами, фізичними і юридичними особами та їх об'єднаннями на всій території України.
- (89) Аналогічна норма міститься також у частині першій статті 18 Господарського процесуального кодексу України, згідно з якою судові рішення, що набрали законної сили, є обов'язковими до виконання всіма органами державної влади, органами місцевого самоврядування, їх посадовими та службовими особами, фізичними і юридичними особами та їх об'єднаннями на всій території України.
- (90) У статті 13 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» також визначено, що невиконання судових рішень має наслідком юридичну відповідальність, установлену законом, судові рішення не можуть бути переглянуті іншими органами чи особами поза межами судочинства, а органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи не можуть приймати рішення, які скасовують судові рішення або зупиняють їх виконання.
- (91) За результатами проведення перевірки було підготовлено подання від 11.01.2019 № 13-02/301/12-зв про перевірку Рішення, копії якого направлені ТОВ «Айас», ТОВ «ТК-Фаро», ПАТ «Укрнафта» та територіальному відділенню.

- (92) Поштове відправлення (рекомендоване з повідомленням про вручення № 0303511875610), яким подання від 11.01.2019 № 13-02/301/12-зв про перевірку Рішення було надіслано на адресу ПАТ «Укрнафта» (пров. Несторівський, 3-5, м. Київ, 04053), згідно із зазначеним повідомленням про вручення поштового відправлення вручено адресату 16.01.2019.
- (93) Поштове відправлення (рекомендоване з повідомленням про вручення № 0303511875520), яким подання від 11.01.2019 № 13-02/301/12-зв про перевірку Рішення було надіслано на адресу ТОВ «ТК-Фаро» (просп. Московський, 89, м. Харків), згідно із зазначеним повідомленням про вручення поштового відправлення вручено адресату 25.01.2019.
- (94) Поштове відправлення (рекомендоване з повідомленням про вручення № 0303508588979), яким подання від 11.01.2019 № 13-02/301/12-зв про перевірку Рішення було надіслано на адресу ТОВ «Айас» (просп. Московський, 85, м. Харків, 61001), не було вручено адресату та повернулось до Комітету.
- (95) У зв'язку з неотриманням ТОВ «Айас» копії подання від 11.01.2019 № 13-02/301/12-зв про перевірку Рішення, керуючись абзацом четвертим пункту 26 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19 квітня 1994 року № 5, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 6 травня 1994 року за № 90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29 червня 1998 року № 169-р) (із змінами), на офіційному веб-сайті Комітету (<http://www.amc.gov.ua>) було розміщено інформацію про висновки, які зроблені в зазначеному поданні, та відомості щодо дати, часу й місця проведення засідання Комітету з приводу перевірки Рішення.
- (96) Водночас ТОВ «Айас», ТОВ «ТК-Фаро» та ПАТ «Укрнафта» на подання від 11.01.2019 № 13-02/301/12-зв про перевірку Рішення у встановлений строк відповіді не надали.
- (97) Територіальне відділення на подання від 11.01.2019 № 13-02/301/12-зв про перевірку Рішення листом від 24.01.2019 № 72-02/155 повідомило Комітет про те, що погоджується з висновками, викладеними в зазначеному поданні, пропозицій та зауважень до подання не має.

Враховуючи викладене, керуючись статтею 7 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтею 57 Закону України «Про захист економічної конкуренції» та пунктом 45 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19 квітня 1994 року № 5, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 6 травня 1994 року за № 90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29 червня 1998 року № 169-р) (із змінами), Антимонопольний комітет України

ПОСТАНОВИВ:

Рішення адміністративної колегії Хмельницького обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України від 30.06.2016 № 58-р/к у справі № 02-06/86-15 залишити без змін.

Голова Комітету

Ю. ТЕРЕНТЬЄВ